

HOE IK PER ONGELUK EEN BOEK SCHREEF

Hoe ik per ongeluk

Annet Huizing

een boek schreef

Lemniscaat Rotterdam

© 2014 Annet Huizing
Nederlandse rechten Lemniscaat b.v., Vijverlaan 48,
3062 HL Rotterdam, 2014
Omslag: Marc Suvaal
© auteursfoto: Dorien Koppenberg, www.dk-f.nl
ISBN 978 90 477 0159 0
NUR 283

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk- en bindwerk: Wilco, Amersfoort

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux waardoor onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.

1.

Best lastig als je moeder dood is.

Ik mocht van mijn vader een keer sokken kopen in de HEMA. Sokken voor mij en voor Kalle. Ik was zeven jaar denk ik. Sokken kopen bij de HEMA is helemaal niet moeilijk als je zeven bent. Gewoon goed naar de maat kijken. Maat 31 voor mij en 26 voor Kalle. Ik hoefde niet op de prijsjes te letten. En ik mocht zelf de kleuren uitzoeken.

Ik weet nog dat ik op mijn tenen moest gaan staan om de sokken neer te leggen bij de kassa. De vrouw achter de kassa keek eerst naar mij en toen achter me en toen weer naar mij.

‘Ben je hier helemaal alleen? Nee toch? Waar is je moeder?’

Ik zei: ‘Mijn moeder is dood.’

Ze sloeg haar hand voor haar mond en werd rood. ‘O... sorry, dat wist ik niet.’

‘Is niet erg hoor.’

Ze bleef me aanstaren, haar hand nog voor haar mond.

‘Hoeveel kost het?’ vroeg ik toen maar en ik legde alvast een briefje van tien euro neer.

Ze liet haar hand zakken en scande mijn sokken. Ze stopte ze met het bonnetje in een plastic tasje, stond op van haar stoel, boog zich helemaal voorover om het tasje aan te geven en zei zachtjes: ‘Nou, sterkte hoor.’

Ze werkt er nog steeds. Trudy heet ze. Ze vroeg een keer

hoe ik heette en nu zegt ze ‘hoi Katinka’ als ze me ziet. En dan zeg ik maar ‘hoi Trudy’. Ze wordt nooit meer rood.

Er zijn ook mensen die tranen in hun ogen krijgen. Echt waar. En ik heb een keer meegemaakt dat een vrouw haar armen om me heen sloeg toen ik het vertelde. Ik kende haar niet eens.

Mijn tante Addie zegt dat ik het woord ‘dood’ maar beter niet kan gebruiken. Dat klinkt zo cru, vindt ze. En daar schrikken de mensen van.

‘Misschien kun je beter zeggen dat ze overleden is.’

Maar dat vind ik zo’n raar woord, ‘overleden’. Lidwien vindt dat ook, en zij kan het weten want ze is schrijfster. Ik blijf gewoon ‘dood’ zeggen. Dan maar cru.

‘De dood is ook cru,’ zegt Lidwien.

Wat ik niet snap is dat mensen niet snappen dat ik er al helemaal aan gewend ben. Het is tien jaar geleden. Ik was drie. Kalle was nog een baby. Ik herinner me mijn moeder niet eens. Alleen van foto’s. En van de verhalen van mijn vader. We zijn gewoon met ons drieën, papa, Kalle en ik.

Ook mensen die eigenlijk wel weten dat mijn moeder dood is, doen soms raar. Dan zeggen ze per ongeluk: ‘Vraag maar even aan je moeder.’

‘Welke moeder?’ zeg ik dan. Ja, ik mag toch zeker wel een grapje maken over mijn eigen dode moeder? Maar daar kunnen ze niet om lachen.

Dirkje was anders. Dirkje schrok niet, ze sloeg haar hand niet voor haar mond, ze sloeg haar armen niet om me heen, ze kreeg geen tranen in haar ogen en ze zei niet ‘o, wat erg’. Ze zei alleen maar ‘o’ toen ik het haar vertelde. Gewoon ‘o’, met haar rode gelippenstifte lippen.

Dit stukje heb ik twaalf keer herschreven.

Twaalf!

En dat is heel normaal volgens Lidwien. Zelfs doorgewinterde schrijvers produceren soms maar één zin op een dag, zegt ze.

Eén!

En die ene zin verdwijnt dan vaak ook nog in de prullenbak.

2.

Ik wilde al een hele tijd aan Lidwien vragen of ik bij haar op schrijfles mocht, maar ik durfde het niet. Ik durfde het niet te vragen omdat ik nog nooit een boek van haar heb gelezen. Ik vond dat ik eerst een boek van haar moest lezen, maar ze schrijft geen jeugdboeken. Ik durfde het ook niet te vragen omdat ze best beroemd is (of was). Ze had vast wel wat beters te doen dan een overbuurmeisje van dertien te leren schrijven. Maar ik durfde het vooral niet te vragen omdat ik bang was dat Lidwien me zou uitlachen.

Toch deed ik het. Ik stak de straat over en belde bij haar aan. Ik wist dat ze er was, ik had haar huis in de gaten gehouden vanuit de slaapkamer van mijn vader. Maar ze deed niet open. Had ze de bel niet gehoord of deed ze alsof ze hem niet hoorde? Ik liep de voortuin in en keek door het raam naar binnen. Ik zag alleen Caesar, de dikke grijze kater. Hij lag opgerold in de vensterbank en deed één oog open toen ik op het raam tikte.

Ik drukte nog een keer op de bel, iets harder en langer nu, en telde langzaam tot tien. En weer terug naar nul. Geen Lidwien. Ik liep langs het huis naar achteren. Ze zat gehurkt bij de sloot, helemaal achter in haar diepe tuin.

‘Hoi Lidwien!’ riep ik.

Ze keek om. ‘Hé Katinka.’

Ik liep over het kronkelpaadje naar de sloot. Ik was lang niet in Lidwiens tuin geweest. Het pad was nog smaller geworden door alle planten die eroverheen hingen.

‘Kom gauw kijken,’ zei ze.

Ik ging op mijn hurken naast haar zitten. Er zat een kikkertje in haar handpalm, doodstil. Zo’n kleintje had ik nog nooit gezien.

‘Mooi hè?’ Ze zette het beestje in het water. Hij schoot weg in de modder. Lidwien stond op, ik hoorde haar knieën kraken. Ze veegde haar handen af aan haar spijkerbroek. Zo te zien was dat niet de eerste keer.

‘Ik ging net thee zetten, wil je ook?’

Lidwien plukte in haar kruidentuin een paar blaadjes en bloemetjes. Een spinnetje liet zich vanaf haar hand naar beneden zakken. Ik liep mee naar de keuken. Ze zette een ketel water op en deed de kruiden in een theepot die ooit wit moet zijn geweest. Ik dacht: ik ga Kalle straks vertellen dat Lidwien thee maakt van bloemknoppen en spinnenkoppen. En dat ik dat moest opdrinken.

Kalle en ik zeiden vroeger dat Lidwien een heks was. Ze kwam een keer scheldend bij ons binnenstampen met haar laptop onder haar arm omdat die weer eens was vastgelopen. Toen ze naast mijn vader zat, zagen we een spin in haar haar.

Ze loopt altijd in een spijkerbroek met een rood fleecvest. Behalve als het hoogzomer is, dan loopt ze in een afgeknipte spijkerbroek en een T-shirt. En ze draagt klompen, van die instapdingen. Dat is dan weer niet zo heksurig.

‘Lidwien is nog in staat om op klompen naar het Boekenbal te gaan,’ zegt mijn vader.

We gingen in de zon zitten, op de houten bank onder het afdakje van haar blauwe tuinhuisje. Haar schrijfhuisje. Nero, de rode kater, kwam erbij liggen. Het blad met de theepot en kopjes stond op een boomstronk. Lidwien vroeg niet waarvoor ik kwam. Ze leek het heel normaal te vinden dat ik daar zat.

Ik kuchte.

‘Ik wil schrijver worden,’ zei ik. Ik schrok er zelf van. Had ik nou niet een betere beginzin kunnen bedenken?

‘Jij wilt schrijver worden,’ herhaalde ze. Ze raapte een takje van de grond, veegde het af aan haar mouw en roerde ermee door de theepot. Ze schonk de kopjes vol. De thee was lichtgroen en rook naar pepermunt en citroen.

Ik zat heel dicht bij haar. Haar huid leek een beetje op verkreukeld papier. Van dat bruine papier dat mijn tante gebruikt als ze koekjes bakt.

‘Waarom? Waarom wil je schrijver worden?’ Ze keek me aan over haar bril.

Logische vraag, denk ik nu.

‘Toch niet om rijk of beroemd te worden?’ vroeg ze toen ik stil bleef.

Beroemd zijn, ja, dat leek me wel wat, maar dat was vast niet het goede antwoord.

‘Rijk word je er niet van. En beroemd worden... dat moet je echt niet willen, hoor. D'r is niks aan. Geeft alleen maar gedoe en meningen en verwachtingen en stress. En scheve gezichten.’ Ze pakte haar theekopje van de boomstronk. ‘Nou,’ vroeg ze, ‘waarom wil je schrijver worden?’

‘Eh, ik vind het gewoon leuk.’

‘Leuk? Wat bedoel je daarmee?’

Pff, het leek wel hordelopen. (Ik zit op atletiek, heb ik dat

al verteld?) Pas weken later kwam ik erachter dat Lidwien het woord 'leuk' het toppunt van niksigheid vindt (haar woorden). Ze zet er altijd een rode streep doorheen.

Diepe zucht. Ja, waarom wil ik eigenlijk schrijver worden? Ik wil het gewoon. Wanneer dat idee is ontstaan, weet ik niet meer, maar ik kan me niet herinneren dat ik ooit iets anders wilde.

'Het is iets wat vanzelf gaat, schrijven,' zei ik. 'Ik schrijf ook altijd in mijn hoofd, ik bedoel... als ik iets meemaak, ga ik er vanzelf een verhaaltje over maken, alsof ik de hoofdpersoon ben in een boek. En soms bedenk ik een ander einde. Dat vind ik het leukste geloof ik, dat ik zelf mag bepalen wat er gebeurt en hoe het afloopt. En ik verzin altijd verhalen voor Kalle. Dat deed ik al toen ik nog niet eens kon schrijven.'

Lidwien bleef me aankijken over haar bril. Ze lachte me niet uit. Eerste horde genomen.

Toen durfde ik het te vragen: 'Jij geeft toch schrijfles op dinsdag? Kan ik niet bij jou op cursus?'

Ze geeft de cursus gewoon bij haar thuis, in de woonkamer. Elke dinsdagavond staat haar voortuin vol damesfietsen. Vorige week zag ik ook een man naar binnen gaan. Het duurt vaak tot middernacht. Dan word ik wakker van het geluid van rammelende fietskettingen en gepraat in de straat.

'Bij mij op schrijfcursus? Och kind welnee, dat is niks voor jou. Dan zit je tussen allemaal middelbare vrouwen die bestsellers willen schrijven, met veel geshop en stiekeme seks met de buurman. En altijd maar die witte wijn, die eeuwige witte wijn. Al hun schrijfsels zijn gemarineerd in chardonnay. Nee, ga jij eerst maar eens een eigen stijl ontwikkelen.'

‘Eh, hoe moet dat?’

‘Gewoon schrijven, veel schrijven. Oefenen, oefenen en nog eens oefenen. Dan laat je mij af en toe iets lezen en dan geef ik tips en kritiek. Als je tenminste tegen kritiek kunt.’

Mijn hart maakte een sprongetje. Ze wilde me helpen, ik kreeg zelfs privéles! Natuurlijk kan ik tegen kritiek. Nou ja, eigenlijk niet, maar dat zou ik dan wel leren.

‘Wat kost dat eigenlijk?’ vroeg ik zacht. Terwijl ik het zei, hoorde ik hoe sullig het klonk.

‘Wat zeg je?’ vroeg ze.

‘Ik kan je niet echt veel betalen of zo.’

‘Welnee kind, ben je mal, dat wil ik helemaal niet. Maar je mag me wel een beetje helpen in de tuin, als tegenprestatie.’

Oké, dat zou wel lukken, dacht ik. Als ze tenminste zegt wat ik moet doen. Krijg ik schrijfles én tuinles.

3.

We spraken af dat ik elke vrijdag na school bij haar zou komen. De eerste keer had ik wat verhaaltjes geprint. Verhaaltjes die ik voor Kalle had verzonnen. Lidwien las ze terwijl we thee dronken in de tuin. Ik probeerde vanuit mijn ooghoek te zien wat ze ervan vond. Ze legde de A4'tjes naast zich op de tuinbank. Nero ging er met z'n dikke rode lijf bovenop liggen.

Nu komt het, dacht ik.

Maar het kwam niet. Ze zei er niets over.

In plaats daarvan vroeg ze: 'Wat gebeurt er als je een mooi boek leest?' Ze wachtte niet op antwoord. 'Dan zie je de personages en scènes voor je, als in een film. Dan worden woorden beelden. Dan verlies je je in het verhaal, dan leef je mee met de hoofdpersoon. Je ziet wat hij ziet en je hoort wat hij hoort. Je ruikt zelfs wat hij ruikt. Je vergeet dat het maar letters op papier zijn, dat er een schrijver is die jou wat wijsmaakt. En als je later aan het verhaal terugdenkt, zie je het weer voor je.'

Ik knikte. Ik kan me nog zo goed herinneren dat mijn vader *Heidi* voorlas en dat ik gewoon voelde hoe warm haar voeten waren in die dikke zware bergschoenen en hoe heerlijk het was om die uit te trekken en op blote voeten door het vochtige gras van de bergwei te rennen. 'Licht en vrolijk voelde ze zich', die zin weet ik nog. En ik voelde het, ik voelde

de opluchting van Heidi en ik rook de bloemen in de wei.

‘Om beeldend te schrijven moet je al je zintuigen gebruiken en heel nauwkeurig observeren. En daarna in detail opschrijven wat jij ziet, hoort en ruikt. Dat is wat je eerst moet leren. *Show, don't tell* heet dat in schrijversjargon.’

Ik had ondertussen mijn iPhone gepakt en zat driftig in te typen wat ze zei.

‘Show, don't tell?’ vroeg ik.

‘Laat het zien, in plaats van het te vertellen. Vertél niet dat je hoofdpersoon verdrietig is, maar beschrijf hoe ze door de stad sjokt met hangende schouders. Vertél niet dat ze slordig is, maar laat haar telkens te laat komen op afspraken, of dingen vergeten. Beschrijf de gaten in haar spijkerbroek en haar ongekamde haar. Beschrijf hoe ze keer op keer de sleutelspecialist moet bellen omdat ze haar huissleutel binnen heeft laten liggen. Snap je? Het gaat erom dat je emoties en karaktereigenschappen laat zien als in een film, in plaats van ze te benoemen.’

‘Dus ik moet...’

‘Begin maar eens met beschrijven wat je zoal meemaakt. Een soort dagboek dus.’

‘Een dagboek? Maar dat doe ik al heel lang!’

‘Ik bedoel stukjes over je leven die anderen mogen lezen. Het gaat erom dat je lezers meemaken wat jij meemaakt, dat ze zien wat jij ziet. En dan mag je er af en toe best wat bij fantaseren.’

Oké, dat was wel wat anders. Maar toch. Ik wilde een echt boek schrijven, een roman!

‘Je moet niet meteen een roman willen schrijven,’ zei ze. Huh, kon ze gedachten lezen of zo?

‘Iedere beginnening wil meteen een boek schrijven, maar

dat is net zoiets als de marathon lopen zonder te trainen. En dan haak je halverwege gefrustreerd af.'

Daar kon ik me wel wat bij voorstellen.

'Je gaat eerst technieken leren en je schrijfspieren trainen. Dan ontdek je ook wat het beste bij jou past. Misschien ben je wel goed in korte verhalen. Of huist er een dichter in je. Als je begint met atletiek, weet je toch ook nog niet of je een sprinter bent of liever lange afstanden loopt?'

Erg spannend klonk het niet, technieken leren en schrijfspieren trainen. Maar Lidwien zou het wel weten. Ze heeft al negentien boeken geschreven en drie prijzen gewonnen.

En toen kreeg ik een ge-wel-dig idee. Ik dacht: ik ga ook opschrijven wat ik van Lidwien leer. Dan kan ik later, als ik beroemd ben, teruglezen hoe het allemaal begon.

'Katinka Kapteijn, van harte gefeliciteerd met de AKO Literatuurprijs. Hebt u als gevierd schrijfster, want zo mag ik u na vier bestsellers toch wel noemen, ook een tip voor beginnende schrijvers?'

'Nou, meneer Van Nieuwkerk, daar kan ik kort over zijn. Het is dezelfde tip die ik kreeg toen ik begon: je moet niet meteen een roman willen schrijven. Ik zeg altijd tegen beginners dat ze eerst hun schrijfspieren moeten trainen. Heb ik ook gedaan. En u ziet wat ervan gekomen is.'

4.

Toen ik thuiskwam, ging ik meteen achter mijn MacBook zitten en maakte ik een map aan met de naam 'katinkaschrijft'. Ik opende een nieuw Word-document. En terwijl de cursor in de linkerbovenhoek stond te knippen, dacht ik: is mijn leven eigenlijk wel interessant genoeg? Wie wil er nu lezen over ene Katinka Kapteijn uit Hilversum, een meisje van dertien dat in de brugklas zit, aan atletiek doet en de vakanties doorbrengt met haar vader en haar broertje in een oude stacaravan op Terschelling? Lekker belangrijk.

'Laat je lezers meemaken wat jij meemaakt,' had Lidwien gezegd. Maar wat maakte ik nu helemaal mee?

Daar zat ik dan met mijn droom over schrijver worden. Dit begon goed. Ik klapte mijn laptop dicht en ging voor de boekenkast van mijn vader staan. Met mijn vinger streek ik langs de boeken. Ik las de titels tot mijn vinger zwart was van het stof.

Ik pakte een theedoek uit de keuken en begon de planken af te stoffen. Opeens viel mijn oog op *Vaders en dochters* van Martin Brill. Die kende ik wel, van tv. Hij is dood en heeft het woord 'rokjesdag' uitgevonden. In een uur had ik alle verhalen uit het boek gelezen. Over de poes, over neuspeuteren, over oksels scheren en het koken van een ei. En over zijn dochters dus. Stukjes over gewone dingen. Niks bijzon-

ders. Maar ik bleef wel lezen. Ik zag het voor me. Ik maakte het mee. En het deed er niet toe of het waar was.

Dat was het dus! Het maakt niet uit waarover je schrijft. Het gaat erom hóé je het opschrijft. En toen wist ik waar ik over zou schrijven. Ik zou schrijven over hoe Dirkje in ons leven is gekomen. Ja, dat ging ik doen. Ik gooide de theedoek in een hoek, klapte mijn laptop open en stroopte mijn mouwen op. Maar mijn vingers bleven op de toetsen liggen en weer keek ik naar die knipperende cursor. Als ik over Dirkje zou schrijven, moest ik eerst opschrijven dat mijn moeder er niet meer is, en vertellen over mijn vader en Kalle, over ons huis en dat we nooit aan tafel eten. Ik moest bij het begin beginnen. Maar waar begon het begin? Er was eens een meisje in Hilversum?

5.

‘Ik weet niet waar ik moet beginnen,’ zei ik tegen Lidwien.

Het was pas zaterdag, maar ik kon niet nog een hele week wachten tot de volgende schrijfles. Dus toen ik haar op de oprit bezig zag met de haag, was ik naar haar toe gelopen.

‘Je hoeft niet bij Adam en Eva te beginnen,’ zei ze. ‘Start bij het lijk.’

‘Het lijk?’

‘Net als in een detective. Een detective begint vaak met een lijk. De lezer kan het boek dan niet meer wegleggen. Hij móét weten wie de moordenaar is en wat het motief was.’

Ik hou van detectives. Mijn vader en ik kijken vaak naar *Midsomer Murders* met chief inspector Barnaby. Papa kan perfect de stem van Barnaby nadoen. Die houdt zijn tanden op elkaar als hij praat. We doen altijd een weddenschap. Na een halfuur moeten we op een briefje schrijven wie de dader is. Dat briefje doen we in de koektrommel, met een euro erbij. Wie het goed geraden heeft, krijgt de euro’s. Soms hebben we het allebei fout (dat is dan wel weer knap van de makers) en blijft de pot staan tot de volgende keer. Dan liggen er dus euro’s tussen de bastognekoeken, wat sommige mensen vies vinden, maar wij niet.

‘Ik bedoel dat je niet chronologisch hoeft te schrijven,’ zei Lidwien. ‘Je mag in het midden beginnen en van daaruit terugkijken en vooruitkijken, dat is veel spannender. Of aan het einde beginnen.’

‘Bedoel je met van die flashbacks?’

‘Flashbacks ja, zo kun je dat noemen. Kijk, als je een verslag maakt van een schoolreisje kun je beginnen met “De bus vertrok om halfnegen”. Maar je kunt het ook spannender maken, bijvoorbeeld: “Vandaag stond ik oog in oog met een zwarte panter”, of: “Vandaag heb ik voor het eerst gezoend”.’

Nou, doe dan de panter maar.

‘En als je aan het einde begint?’ vroeg ik.

‘Dan beschrijf je bijvoorbeeld een scène waarin je in het ziekenhuis op de eerste hulp ligt en ze twintig hechtingen in je been aan het zetten zijn. En dan vertel je wat er allemaal aan voorafging.’

‘Ik kan dus zomaar ergens beginnen?’ Ik typte het woord ‘scène’ in op mijn iPhone.

‘Niet zomaar, je moet wel een scène kiezen waardoor je lezers nieuwsgierig worden en in het verhaal worden getrokken.’

Ja, logisch.

‘Wil je thee?’ vroeg ze.

‘Eh, nee dank je, volgende keer, ik moet nog wat doen.’

‘En afkijken, hè,’ riep ze me nog na. ‘Goed afkijken hoe andere schrijvers het doen.’

6.

Ik ontmoette haar op de veerboot naar Harlingen.

Ik hield in mijn eentje een vierpersoonstafel bezet. Het was het einde van de meivakantie en de halfzesboot was afgeladen. De meeste mensen waren meteen naar binnen gegaan, het was koud op het dek.

‘Kan ik hier even mijn patatje opeten?’ Een vrouw met blonde krullen en een dienblad in haar handen stond naast mijn tafeltje.

‘Eh, ja hoor,’ zei ik en ik haalde mijn vaders tas van de stoel schuin tegenover mij.

Ze gooide haar rugzak, sjaal en jas op de grond en ging zitten. Op het dienblad stond een groot bord patat met mayonaise en ketchup. En een glas rode wijn.

‘Fijn, ik ben zo weer weg,’ zei ze. ‘Wil je ook een frietje?’ Ze schoof het blad naar het midden.

‘Ik heb al gegeten,’ zei ik. Wat niet waar was. We hadden krentenbollen en appels bij ons voor onderweg.

‘Ben je hier helemaal alleen?’ vroeg ze.

‘Nee, mijn vader en mijn broertje staan op het dek de Brandaris uit te zwaaien.’ Volgens mijn vader is dat de mooiste vuurtoren van de hele Noordzeekust.

‘En je moeder?’

‘Die is dood.’

‘O,’ zei ze. ‘Hoe lang al?’

‘Tien jaar. Ik was drie.’

Ze stak een frietje in haar mond. ‘Wil je echt niks? Ik kan het niet op, hoor. Ik heet trouwens Dirkje.’

‘Ik ben Katinka,’ zei ik en ik doopte een frietje in de mayo.

Ze vroeg wat ik gedaan had op Terschelling. Ze leunde op haar linkerelleboog, haar hand in haar krullen. Ze had een dikke zwarte gebreide coltrui aan met rafeltjes bij haar polsen, en ellebooglapjes. En ze had knalrode lippenstift op. Echt rood-rood en vast heel duur, want hij gaf niet af op haar wijnglas.

‘Doe je ook wel eens meisjesdingen?’ vroeg ze. Ik had verteld dat we veel fietsen en door de duinen lopen en dat papa en Kalle vaak mountainbiken door het bos.

‘Meisjesdingen?’

‘Nou, dure kleren passen en niks kopen, of make-up uitproberen bij de drogist. Of op een terras zitten en cijfers geven aan mensen over hun kleding en...’

Terwijl ze verder praatte, zag ik mijn vader en Kalle naar ons tafeltje lopen.

‘Zooo, dat ziet er gezellig uit,’ zei papa.

Dirkje keek op, zei niets, en toen kwam er een enorm brede lach op haar gezicht. Ik dacht dat haar lippenstift zou barsten. Mijn vader stond een beetje te staren naar die knalrode mond.

‘Pap, dit is Dirkje,’ zei ik maar, want iemand moest toch wat zeggen.

Mijn vader kwam weer in beweging en gaf Dirkje een hand. ‘Hein. Eh, Hein Kapteijn. En dit, eh, is Kalle. En Katinka, mijn dochter.’

Ja, dat wist ze dus al.

‘Kun je klaverjassen?’ vroeg Kalle aan Dirkje. Hij had zijn speelkaarten al uit zijn tas gepakt.

En zo zaten we binnen een kwartier na de afvaart met ons vieren te klaverjassen. De meisjes tegen de jongens, dat had Kalle bedacht. Natuurlijk wonnen wij, Dirkje en ik, want mijn vader keek meer naar haar lippenstift dan naar zijn kaarten.

Anderhalf uur later werd omgeroepen dat we de haven van Harlingen naderden.

‘O, nu al?’ zei Dirkje terwijl ze haar jas van de grond plukte en haar sjaal omknoopte. ‘Ik ga snel bij de uitgang staan, dan haal ik mijn trein naar Utrecht nog.’ Ze sjarde haar rugzak om en gaf ons allemaal een hand. En mij nog een knipoog.

Terwijl ze wegliep, zei Kalle tegen papa: ‘Maar ze kan toch ook met ons meerijden?’

Mijn vader stond Dirkje bewegingsloos na te kijken. Het duurde even voordat hij reageerde. ‘O ja, ja, dat kan ik haar wel vragen, ja’, en toen rende hij Dirkje achterna. Of beter gezegd: struikelde hij Dirkje achterna.

‘Stop!’ riep Lidwien. We zaten in haar tuin. Ik was aan het voorlezen wat ik geschreven had (‘hardop lezen, dan hoor je waar het hapert’) en had mijn mond alweer open voor de volgende zin. Lidwien trok het A4'tje uit mijn handen. Ze las het laatste stukje en zette toen een rode streep onder ‘struikelde hij Dirkje achterna’.

‘Hier moet het stoppen, de rest wordt gereutel.’ Ze maakte de rode streep nog wat dikker.

Ik keek naar de laatste zinnen, waar ik meer dan een halfuur aan had gewerkt. Gereutel?

‘Kijk, als je hier stopt, willen je lezers weten hoe het

verdergaat. Kan Katinka's vader Dirkje nog vinden in de drukte op de boot, of ziet hij haar nooit meer? Struikelt hij dwars door een glazen deur en belandt hij in het ziekenhuis? En als hij haar vindt, wil ze dan inderdaad meerijden? Wat gebeurt er in die auto? Je wilt dat de lezers de pagina omslaan, dus dan moet er wel wat te raden overblijven. Kijk maar eens hoe ze dat in tv-series doen. Allemaal cliffhangertjes.'

Mijn struikelende vader als cliffhanger, hij moest eens weten.

7.

Het wordt elke dag moeilijker. Schrijven, bedoel ik. Eerst schreef ik gewoon wat in me opkwam. Nu denk ik de hele tijd aan show, don't tell, aan flashbacks en aan cliffhangers. En gisteren begon Lidwien over dialogen. Ik durfde niet te zeggen dat het me begon te duizelen. Nu al.

Gelukkig gingen we eerst in de tuin werken. Ik zat op mijn knieën de peterselie en basilicum uit te poten. Lidwien zat op een krukje aanwijzingen te geven. Gaatje in grond maken, plensje water erin, zaailing bij blaadjes oppakken, wortels in gat laten zakken, grond aandrukken. En opletten dat Nero er niet bovenop gaat liggen.

Dialogen schrijven is een stuk moeilijker dan zaailingen uitpoten. Als je opschrijft hoe een gesprek in het echt gaat, wordt het saai met veel 'hmm' en 'uh' en ander zinloos gebrabbel, volgens Lidwien. Vanaf haar kruk voerde ze een toneelstukje op. Het ging ongeveer zo:

'Hallo.'

'Hé, hallo.'

'Hoe gaat het?'

'Goed, en met jou?'

'Ja, ook goed. Wil je wat drinken of zo?'

'Eh, ja lekker.'

'Wat wil je?'
'Doe maar cola.'
'Heb ik niet. Wel sinas en appelsap.'
'O, doe dan maar sinas.'
'Alsjeblijft.'
'Lekker, dankjewel.'

'Levenslecht,' zei Lidwien, 'maar totaal oninteressant.'

Ik vond het wel grappig, vooral door de stemmetjes die ze erbij opzette.

'Wacht, nu een heel andere. Laat me even nadenken.' Lidwien deed haar ogen dicht. Ik zette de laatste plantjes in de aarde.

'Dialogo tussen twee vriendinnen die elkaar tegenkomen op een feestje,' kondigde Lidwien haar stukje aan.

'Hé, hallo! Jij hier?'
'Mag dat niet dan?'
'Hoe gaat het met je?'
'Wat denk je zelf?'
'Nou, eh...'
'Ja, precies.'
'Zal ik een wijntje voor je halen?'
'Dat is wel het minste...'

'Wat is hier aan de hand?' vroeg Lidwien.

'Eh, nou, met die ene gaat het niet zo goed volgens mij. Ze is nogal boos op de ander.'

'En die ander?'

'Die probeert aardig te blijven. Ze voelt zich een beetje schuldig, denk ik.'